

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ – СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Четвертий розділ містить проблему «Єдність освіти і науки в діяльності закладу вищої освіти», яку науковці досліджують на двох платформах: на першій із них педагогіка вищої школи виступає як наука, навчальна дисципліна і практика, а на другій ідеться про інтеграційний підхід у впровадженні європейських норм до освітньо-наукової підготовки магістрів. Кандидат педагогічних наук, доцент Ірина Кравченко, висвітлюючи тему «Педагогіка вищої школи — наука, навчальна дисципліна, практика», спрямовується на обґрунтування єдності освіти і науки в ЗВО як важливої умови процесу вдосконалення професійної підготовки майбутнього фахівця, де вагома роль належить педагогіці вищої школи. Вона досліджує процес становлення і розвитку педагогіки вищої школи як науки, навчальної дисципліни, практики. З'ясовано, що XIX — перша половина XIX ст. — це період, коли закладаються передумови для виокремлення педагогіки вищої школи як науки і навчальної дисципліни. З'являються перші праці, присвячені переважно проблемам дидактики вищої школи. Обґрунтовуються принципи науковості, єдності освітнього і наукового процесу вищої школи, закладаються підвалини підготовки майбутнього викладача, висувуються вимоги до його особистості і формується уявлення про університетського викладача як лектора-науковця. Особлива увага приділена 60-м рокам XX ст., оскільки саме в цей період з'являється термін «педагогіка вищої школи», тогочасними науковцями визнається факт виокремлення і становлення нової наукової галузі, починає викладатись освітній курс «Педагогіка вищої школи», виходять перші підручники цього напрямку. З 90-х рр. XX ст. «Педагогіка вищої школи» запроваджується як обов'язкова навчальна дисципліна у магістерських програмах. З 2004 р. в Україні запроваджується підготовка майбутніх викладачів за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». Від 2008 р. виходять навчально-методичні комплекси магістерських освітньо-професійних програм цієї спеціальності. Проблематику другої платформи «Інтеграційний підхід у впровадженні європейських норм до освітньо-

наукової підготовки магістрів» кандидати педагогічних наук, доценти Валентина Ломакович і Микола Сиротюк розглядають цілісно в структурі діяльності сучасного закладу вищої освіти як систему (навчальна, науково-дослідницька діяльність студентів, практична підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації). Досвід вітчизняних закладів вищої освіти підтверджує думку про те, що інтеграційний процес полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті. Особливого значення в реалізації найвагоміших напрямів інтеграції наукової та освітньої роботи у професійно-педагогічній підготовці майбутніх фахівців набуває магістратура. Впровадження в освітній процес вищої школи сучасних інформаційних технологій, які інтегрують наукові та освітні досягнення магістра освіти, сприяють професійному саморозвитку майбутнього фахівця.

Використання комп'ютерних технологій у вивченні іноземної мови має значні переваги. Робота магістрантів з Інтернет-ресурсами полягає у використанні електронних словників, нових типів текстів - E-mails, активізує проведення електронних дискусій, електронних презентацій в PowerPoint, зумовлює звернення до підкастингу тощо.

Активне застосування синхронних (конференції в режимі on-line, інтернет-конференції та бесіди) та асинхронних видів електронної комунікації (електронна пошта, форуми, письмові обговорення) сприяє формуванню готовності до успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності.

Особливе місце відводиться створенню (на основі наукових досліджень) методичних рекомендацій та технологій формування освітнього середовища, адекватного новим завданням міжнародної діяльності у сфері освіти впродовж життя, спрямованого на зміцнення науково-педагогічних зв'язків, забезпечення мобільності студентів і викладачів.

Представлено інтегративний підхід до реалізації освітньо-наукової/освітньо-професійної програми підготовки магістрів засобами сучасних

інформаційних технологій з урахуванням інтегрованого характеру компетентності майбутнього фахівця, що сприятиме особистісному зростанню, формуванню професійної компетентності, інноваційної поведінки, максимальному фаховому саморозкриттю.

Змістове навантаження п'ятого розділу «Інноваційні дидактичні технології в освітньому середовищі університету» науковці розкривають у двох контекстах: з огляду на інноваційні освітні технології, зокрема, інтерактивні технології навчання та практику їх упровадження в навчальний процес вищої школи. Кандидат педагогічних наук, доцент Вікторія Смікал аналізує «Інноваційні освітні технології в системі професійно-педагогічної підготовки викладача вищої школи», де розкриває проблеми застосування інноваційних освітніх технологій в системі професійно-педагогічної підготовки викладача вищої школи, визначає категоріальні та практичні аспекти індивідуалізації освіти на основі впровадження технології тьюторства як однієї з прогресивних в умовах інтеграції вищої школи України до загальноєвропейського освітнього простору. Вона розкриває суть зазначеної технології з урахуванням можливих типів тьюторського супроводу у таких форматах, як дистанційна освіта, індивідуальна освітня траєкторія, а також розглядає поняття змішаного навчання та окремі аспекти його реалізації у вищій школі, зокрема при навчанні магістрантів. Змішане навчання визначено як освітню технологію, що поєднує навчання з безпосередньої участі викладача з онлайн-навчанням та допускає елементи самостійного контролю студентом шляху, часу, місця і темпу навчання, а також інтеграцію досвіду навчання з викладачем і онлайн. Розкрито доцільність впровадження контекстного підходу у процес професійно-педагогічної підготовки майбутнього викладача вищої школи. Зазначено, що теоретичні засади контекстного навчання є формою реалізації динамічної моделі руху студентів від власне навчальної діяльності через квазіпрофесійну і навчально-професійну до безпосередньої професійної.

Тематичний напрямок «Впровадження інтерактивних технологій навчання в освітній процес вищої школи» опрацьовували кандидати педагогічних наук, доценти Валентина Борова та Наталія Маліновська. Вони зазначають, що включення майбутніх фахівців у європейську освітню взаємодію обумовлює необхідність використання сучасних інтерактивних технологій їх підготовки.

Очевидним стає необхідність переходу від предметно орієнтованого до особистісно орієнтованого освітнього процесу на принципах студентоцентрованого підходу та академічної свободи й мобільності учасників освітнього процесу, що вимагає докорінного перегляду підходів до використання сучасних технологій у професійній підготовці фахівців для Нової української школи.

Автори підкреслюють, що це зумовлює перспективність для вищої педагогічної школи низки активних/інтерактивних освітніх технологій, що включають сукупність форм, методів, прийомів, засобів, спрямованих на досягнення запланованого результату. Інтерактивні технології в освітньому процесі вищої школи органічно пов'язані, взаємозумовлені, складають цілісну систему, передбачають упровадження інноваційних методів навчання, таких як семінар-дискусія, метод проектів, моделювання, портфоліо студента, мозковий штурм, мультимедійна презентація. Активні, діалогові, дослідницькі методи навчання виступають способами самостійного освоєння досвіду рефлексивного, організаторсько-комунікативного, проектного видів діяльності, а отже, основою розвитку соціально-професійної компетентності випускників.

Змістом діяльності сучасного закладу вищої освіти має стати створення інноваційного освітньо-виховного середовища для формування культури самостійної освітньої і наукової роботи учасників освітнього процесу в умовах інтернаціоналізації вищої педагогічної освіти.

(За матеріалами наукової частини)

НАШ НАУКОВЕЦЬ – СПІВАВТОР «ІСТОРІЇ ВОЛИНИ»

Громадська організація «Центр дослідження і відродження Волині», місія якої полягає у сприянні духовно-

му і культурному відродженню Волині як історичного, етнічного, краєзнавчого феномену, запровадила видавничу програму, у межах якої вже побачили світ документальний збірник «Українське повсякдення ранньомодерної доби: збірник документів. Вип.1: Волинь XVI ст.» та монографія «Народний одяг Правобережного Полісся середини XIX – середини XX століть: історико-етнографічний атлас» (автор – Л.Г. Пономар).

Тепер «Центр...» презентує нову фундаментальну і водночас унікальну працю, присвячену історії Волині. Над виданням працювали найкращі вітчизняні

вчені, яких об'єднала амбітна мета: вперше більш ніж за сто років на основі сучасних наукових підходів описати історію величезного краю, що нині знаходиться на території трьох держав Центрально-Східної Європи: України (Волинська, Рівненська, Житомирська, Львівська, Тернопільська і Хмельницька області), Білорусі (Брестська область) і Польщі (Підляське, Мазовецьке і Люблінське воєводства). Науковці виходили з основоположної тези, що історія Великої Волині міцно вплетена і є складовою частиною історії України.

За п'ять років наполегливої праці колективом авторів підготовлено перший том, який висвітлює історію формування Волині як територіального феномену й охоплює її історичний розвиток від початків появи людини до утворення перших протодержавних союзів на цих просторах.

З приємністю зазначаємо, що серед авторів першого тому – наш науковець, кандидат історичних наук, доцент Володимир Собчук, який підготував розділ, де висвітлена динаміка волинських територій. Над іншими розділами тому працювали представни-

ки згаданих науково-освітніх інституцій України: Юрій Кухарчук (витоки історії Волині), Леонід Залізник (палеоліт, мезоліт, неоліт, а також етністоричні процеси на Волині в доісторичну та ранньодісторичну добу), Олександр

па (ранні слов'яни). Керівник авторського колективу – Ірина Ворончук.

Особливою родзинкою книги фахівці вважають 16 повноформатних карт, спеціально підготовлених для видання високопрофесійною творчою групою у складі Ростислава Сосси, Володимира Кравченка та нашого Володимира Собчука.

Наукову значимість такого фундаментального видання переоцінити неможливо, бо дослідження такого рівня не має жодна історико-етнографічна область України. Більше того, започаткувавши таку історико-аналітичну працю, автори задали певну планку історичного дослідження, визначили дискурс та певні стандарти, на які будуть рівнятися дослідники, що працюватимуть у цьому тематичному напрямку.

Змісту видання відповідає і його форма. Книга виконана на високоякісному папері; її обсяг – 384 сторінки, кольоровий якісний друк доповнено 8 широкоформатними вклейками із мапами; для зручності користування містить стрічку-закладку.

Позіховський (ранньоріллянічі спільноти), Катерина Бунятян (доба бронзи), Деонізій Козак (неври, готи та венеци – остання праця відомого вченого), Богдан Прище-

(За Інтернет-матеріалами ГО «Центр дослідження і відродження Волині»)